

Lieta C-65/23

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 8. februāris

Iesniedzējtiesa:

Bundesarbeitsgericht (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 22. septembris

Prasītājs, apelācijas un revīzijas sūdzības iesniedzējs:

MK

Atbildētāja, atbildētāja apelācijas un revīzijas tiesvedībā:

K GmbH

Pamatlietas priekšmets

Regula (ES) 2016/679 – Fizisku personu aizsardzība attiecībā uz personas datu apstrādi – Apstrāde saistībā ar nodarbinātību – Tiesības uz kompensāciju – Nosacījumi – Datu apstrādes likumīgums – Datu apstrādes nepieciešamība – Darba līguma pušu rīcības brīvība – Pārbaude tiesā – Kaitējums – Kompensējamā nemateriālā kaitējuma apmēra noteikšana

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Savienības tiesību interpretācija, LESD 267. pants

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 88. panta 1. punktu pieņemta valsts tiesību norma, kā, piemēram, *Bundesdatenschutzgesetz* [Federālais datu aizsardzības likums] (turpmāk tekstā – “*BDSG*”) 26. panta 4. punkts, kurā ir paredzēts, ka ir pieļaujama darba ņēmēju personas datu, tostarp īpašu

kategoriju personas datu, apstrāde darba attiecību nolūkā, pamatojoties uz koplīgumiem un ievērojot Regulas 2016/679 88. panta 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka vienmēr ir jāievēro arī citas Regulas 2016/679 prasības, kā, piemēram, Regulas 2016/679 5. pants, 6. panta 1. punkts un 9. panta 1. un 2. punkts?

- 2) Ja uz pirmo jautājumu tiek sniegta apstiprinoša atbilde:

Vai tādu saskaņā ar Regulas 2016/679 88. panta 1. punktu pieņemtu valsts tiesību normu kā *BDSG* 26. panta 4. punkts var interpretēt tādējādi, ka koplīguma pusēm (šajā gadījumā darba līguma pusēm), izvērtējot datu apstrādes nepieciešamību Regulas 2016/679 5. panta, 6. panta 1. punkta un 9. panta 1. un 2. punkta izpratnē, ir rīcības brīvība, ko tiesā var pārbaudīt tikai ierobežotā apmērā?

- 3) Ja uz otro jautājumu tiek sniegta apstiprinoša atbilde:

Uz ko šādā gadījumā var attiecināt pārbaudi tiesā?

- 4) Vai Regulas 2016/679 82. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka personām ir tiesības uz nemateriālā kaitējuma kompensāciju jau tad, ja viņu personas dati ir apstrādāti pretēji Regulas 2016/679 prasībām, vai arī prasījuma tiesībām uz nemateriālā kaitējuma kompensāciju papildus ir nepieciešams, lai datu subjekts pierādītu viņam kaut cik vērā ņemamu nodarītu nemateriālo kaitējumu?
- 5) Vai Regulas 2016/679 82. panta 1. punktam ir konkrēti vai vispārēji preventīvs raksturs un vai tas ir jāņem vērā, saskaņā ar Regulas 2016/679 82. panta 1. punktu novērtējot kompensējamā nemateriālā kaitējuma apmēru, kas jāsedz pārzinim vai apstrādātājam?
- 6) Vai, nosakot nemateriālā kaitējuma kompensācijas apmēru saskaņā ar Regulas 2016/679 82. panta 1. punktu, nozīme ir pārziņa vai apstrādātāja vainas pakāpei? It īpaši, vai var ņemt vērā vainas neesamību vai vieglu nolaidību pārziņa vai apstrādātāja labā?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV 2016, L 119, 1. lpp.), it īpaši 2., 4., 5. un 6. pants, 82. panta 1. punkts un 88. panta 1. un 2. punkts

Atbilstošās valsts tiesību normas

2017. gada 30. jūnija *Bundesdatenschutzgesetz* [Federālais datu aizsardzības likums] (turpmāk tekstā – “*BDSG*”) (*BGBI. I* 2097. lpp.), kurā pēdējo reizi grozījumi ir izdarīti ar 2021. gada 23. jūnija likuma 10. pantu (*BGBI. I* 1858. lpp.; 2022 I 1045), it īpaši 26. pants

“§ 26 Datu apstrāde darba attiecību nolūkā

(1) Darbinieku personas datus drīkst apstrādāt darba attiecību nolūkā, ja tas ir nepieciešams, lai izlemtu par darba attiecību nodibināšanu vai lai pēc to nodibināšanas tās īstenotu vai izbeigtu, vai lai īstenotu vai izpildītu darbinieku interešu pārstāvības tiesības un pienākumus, kas izriet no likuma vai darba koplīguma, darbinieku pārstāvības līguma vai dienesta koplīguma (koplīguma). [..]

[..]

(4) Darbinieku personas datu, ieskaitot īpašu kategoriju personas datu, apstrāde darba attiecību nolūkā ir pieļaujama, pamatojoties uz koplīgumiem. Šajā kontekstā koplīguma pusēm ir jāņem vērā Regulas (ES) 2016/679 88. panta 2. punkts.”

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītājs saskaņā ar Regulas 2016/679 82. panta 1. punktu pieprasa no atbildētājas, kas ir viņa darba devējs, kompensāciju par nemateriālo kaitējumu, kas viņam nodarīts šīs regulas pārkāpuma rezultātā.
- 2 Personāla vadības nolūkā atbildētāja sākotnēji izmantoja klasisku datu pārvaldības sistēmu (personāla informācijas sistēmu), kurā saskaņā ar attiecīgajiem darba līgumiem tostarp bija apkopoti šādi darbinieku dati: informācija par algu, dzīvesvietas adrese, dzimšanas datums, vecums, ģimenes stāvoklis, sociālā nodrošinājuma numurs, nodokļu maksātāja identifikācijas numurs.
- 3 2017. gadā grupa, kurā ietilpst atbildētāja, bija plānojusi visas grupas mērogā pāriet uz mākoņdatošanas personāla informācijas sistēmu *Workday*. Šajā kontekstā atbildētāja laikposmā no 2017. gada 24. aprīļa līdz 18. maijam grupas mātesuzņēmuma tīmekļvietnē tostarp augšupielādēja šādus prasītāja datus: uzvārds, vārds, darba tālruņa numurs, darba elektroniskā pasta adrese, informācija par algu (gada un mēneša alga, no snieguma atkarīgā atlīdzības summa), dzīvesvietas adrese, dzimšanas datums, vecums, ģimenes stāvoklis, sociālā nodrošinājuma numurs, nodokļu maksātāja identifikācijas numurs.
- 4 Ar darbinieku pārstāvjiem vēlāk tika noslēgts attiecīgs līgums par piekrišanu, kas attiecās uz ļoti konkrētiem datiem: darbinieka numurs, uzvārds, vārds, tālruņa numurs, darba attiecību sākuma datums, darba attiecību sākuma datums grupā,

darba vieta, sabiedrības nosaukums (*K/Dental*), darba vieta, sabiedrības nosaukums, darba tālruna numurs un darba elektroniskā pasta adrese. Līguma par piekrišanu darbības un iedarbības saglabāšanās laikposms vairākkārt tika pagarināts. 2019. gada 23. janvārī stājās spēkā “Līgums par IT sistēmu darbību” un “Līgums par *Workday* ieviešanu un izmantošanu”.

- 5 Prasītājs uzskata, ka viņa datu apstrāde saistībā ar jaunās personāla informācijas sistēmas testēšanu nav atbildusi Regulai 2016/679. Šajā sakarā viņš galu galā iebilst vēl tikai par savu datu apstrādi laikposmā no 2018. gada 25. maija – Regulas 2016/679 piemērošanas pirmās dienas – līdz 2019. gada pirmā ceturkšņa beigām.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 Prasītājs uzskata, ka saskaņā ar Regulas 2016/679 82. panta 1. punktu viņam pienākas kompensācija par nemateriālo kaitējumu 3000 EUR apmērā.
- 7 Saskaņā ar Regulu 2016/679 un attiecīgajiem *BDSG* noteikumiem atbildētājam neesot bijis atļauts laikposmā no 2018. gada 25. maija līdz 2019. gada pirmā ceturkšņa beigām apstrādāt viņa datus mākoņdatošanas personāla informācijas sistēmā *Workday*.
- 8 Šajā laikposmā pušu darba tiesiskajās attiecībās nepieciešamā datu apstrāde esot veikta, izmantojot agrāko personāla informācijas sistēmu, kā rezultātā darba tiesiskajās attiecībās ne no viena aspekta nebija nepieciešams viņa datus šajā pašā laikposmā pārnest uz citu sistēmu un tos tur apstrādāt. Veiktā datu apstrāde arī neesot bijusi nepieciešama testēšanas nolūkos, lai vēlāk nodrošinātu *Workday* kā vienotas personāla informācijas sistēmas darbību grupas mērogā. Drīzāk testēšanas posmā būtu bijuši pietiekami tā saucamie fiktīvie testēšanas dati; neesot bijis nepieciešams izmantot reālus datus un padarīt tos pieejamus *Workday* grupas ietvaros.
- 9 Ciktāl tiesa, pretēji viņa – prasītāja viedoklim, uzskata, ka ir nepieciešami reāli dati, vai ja līgums par piekrišanu ir pietiekams juridiskais pamats datu apstrādei, izmantojot reālus datus, tad līgumā par piekrišanu ietvertā atļauja datu apstrādei katrā ziņā ir pārsniegta. Proti, papildus datu kategorijām, kas minētas līgumā par piekrišanu, atbildētāja esot nosūtījusi arī citus datus, kā, piemēram, viņa privāto kontaktinformāciju, informāciju par līgumu un atalgojumu, viņa sociālā nodrošinājuma numuru, viņa nodokļu maksātāja identifikācijas numuru, viņa valstspiederību un viņa ģimenes stāvokli. Tai nebija tiesību to darīt ne saskaņā ar līgumu par piekrišanu, ne arī citādi.
- 10 Attiecībā uz skaidrojumu sniegšanas un pierādīšanas pienākumu prasītājs uzskata, ka tie lielākoties gulstas uz atbildētāju. Tai esot jāizklāsta un jāpierāda, ka tās rīcība precīzi atbilst Regulai 2016/679.

- 11 Atbildētājas pieļautie Regulas 2016/679 pārkāpumi esot arī cēloņsakarīgi izraisījuši viņam nodarīto nemateriālo kaitējumu. Jau datu apstrāde *Workday*, kas nebija nepieciešama, taču jebkurā gadījumā viņa datu nelikumīga noplūšana un to pieejamība grupas ietvaros, arī nesankcionētām trešajām personām, radot nemateriālu kaitējumu. Turklāt pastāvēt risks, ka trešās personas varētu ļaunprātīgi izmantot viņa datus, kas viņu kā datu subjektu nostāda nedrošības situācijā. Viņš kā darbinieks nevarot zināt, vai un attiecīgā gadījumā kādā veidā un kādiem mērķiem viņa datus, ko atbildētāja ir nosūtījusi grupas ietvaros, atbildētāja un pat trešās personas izmantos vai jau ir izmantojušas. Tādējādi, ņemot vērā *Workday* iespējas un mērķus, ir iedomājams, ka viņa personas dati tiks izmantoti profilēšanai, t.i., profila izveidošanai un/vai tā izmantošanai. Tā kā viņam kā darbiniekam nav zināmi šādi atbildētājas datu apstrādes iekšējie apstākļi un tādēļ viņš šajā ziņā nevarot pamatot savus apgalvojumus, arī šā iemesla dēļ darba devējam, tātad, atbildētājai, lielā mērā ir jāizņem skaidrojumu sniegšanas un pierādīšanas pienākums. Turklāt jau tikai tam vien, ka pastāv datu ļaunprātīgas izmantošanas iespēja, ir jābūt pietiekami, lai pamatotu nemateriālo kaitējumu, jo jau tā rezultātā, pretēji Regulas 2016/679 85. apsvērumā noteiktajām prasībām, viņš esot zaudējis kontroli pār saviem personas datiem.
- 12 Tas, ka datu nosūtīšana *Workday* aizpildīšanai ir notikusi jau pirms Regulas 2016/679 99. panta 2. punktā noteiktās Regulas 2016/679 piemērošanas dienas, neesot būtiski, jo minētie apstākļi bija ilgstoši. Šajā ziņā esot jāņem vērā arī tas, ka, pretēji Regulas 2016/679 un *BDSG* noteiktajām prasībām, nebija izstrādāta datu dzēšanas koncepcija attiecībā uz datiem, kas *Workday* tika apstrādāti (iespējamās) testēšanas nolūkos.
- 13 Regulas 2016/679 un *BDSG* pārkāpumu un ar tiem saistītā ļaunprātīgas izmantošanas riska dēļ esot nopietni pārkāptas viņa personiskās tiesības. Viņam būtu jāsaņem iedarbīga kompensācija, ko apstiprinot arī Regulas 2016/679 146. apsvēruma. Atbildību pastipriņošs apstākļis esot tas, ka atbildētāja vai tās juridiskais priekštecis pārkāpumus ir izdarījuši tīši, apzināti apejot datu aizsardzības un darbinieku pārstāvības tiesiskajā regulējumā noteiktās prasības.
- 14 Atbildētāja uzskata, ka tā nav pārkāpusi datu aizsardzības noteikumus. Datu apstrādes likumīgums izrietot no Regulas 2016/679 6. panta 1. punkta, *BDSG* 26. panta 1. punkta vai *BDSG* 26. panta 4. punkta, skatot tos kopsakarā ar līgumu par piekrišanu.
- 15 Prasītājam neesot tiesību uz kompensāciju saskaņā ar Regulas 2016/679 82. pantu. Viņš neesot pierādījis nedz gadījumu, kas pamato atbildību, nedz gadījumu, kas izraisījis kaitējumu.
- 16 Prasītājs, kuram esot skaidrojumu sniegšanas un pierādīšanas pienākums, neesot pietiekami pierādījis nedz nemateriālo kaitējumu, nedz cēloņsakarību saistībā ar tās iespējamajiem pārkāpumiem. Ciktāl prasītājs norāda uz konkrētu pārkāpumu, atbildētājai labākajā gadījumā esot sekundārs skaidrojumu sniegšanas pienākums.

- 17 Ne jau katra šķietama neērtība vai katrs nenozīmīgs pārkāpums bez nopietnas nelabvēlīgas ietekmes esot pietiekams, lai uzskatītu to par kaitējumu. Kaitējuma vietā prasītājs tikai apgalvo, ka, viņaprāt, viņam draud kaitējums. Tas neesot kompensējams kaitējums Regulas 2016/679 82. panta izpratnē. Priekšnoteikums tam drīzāk ir nopietns vispārējo personisko tiesību pārkāpums, kas nav kompensējams citā veidā. Tā pastāvēšanu prasītājs neesot pierādījis.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

1. Ievada apsvērumi

- 18 Atbildētāja kā pārzinis (Regulas 2016/679 4. panta 7. punkts) apstrādā (Regulas 2016/679 4. panta 2. punkts) prasītāja personas datus (Regulas 2016/679 4. panta 1. punkts) darba attiecībās. Šāda apstrāde ietilpst Regulas 2016/679 materiālajā darbības jomā, kā tā ir definēta tās 2. panta 1. punktā.
- 19 Attiecībā uz pamatlietā aplūkoto datu apstrādi laikposmā no 2018. gada 25. maija līdz 2019. gada pirmā ceturkšņa beigām senāts pieņem, ka attiecībā uz šajā ziņā esošo atbildētājas “atbildību” Regulas 2016/679 4. panta 7. punkta izpratnē neko nemaina tas, ka augšupielādes darbība vai attiecīgo prasītāja personas datu pārnese no līdzšinējās personāla informācijas sistēmas uz grupas mātesuzņēmuma tīmekļvietni notika pirms Regulas 2016/679 piemērošanas no 2018. gada 25. maija, proti, laikposmā no 2017. gada 24. aprīļa līdz 18. maijam. Arī pēc šī datuma atbildētāja bija un joprojām ir pārzinis Regulas 2016/679 4. panta 7. punkta izpratnē. Proti, šim nolūkam nav nepieciešams, lai pārzinis viens pats noteiktu personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus. Saskaņā ar Regulas 2016/679 4. panta 7. punktu tas var notikt arī kopīgi ar citiem. Senāts uzskata, ka atbildētājas atbildībā Regulas 2016/679 4. panta 7. punkta izpratnē nekas nemainītos pat tad, ja turpmākajā tiesvedībā tā atsauktos uz to, ka grupas ietvaros tai nebija vai bija tikai ierobežotas koplēmuma pilnvaras par datu turpmāko izmantošanu *Workday*. Proti, kopš Regulas 2016/679 piemērošanas dienas, atbildētāja nav centusies panākt prasītāja datu atpakaļpārvešanu vai dzēšanu *Workday*. Tāda arī nav notikusi. Gluži pretēji, atbildētāja, vairākkārt pagarinot līguma par piekrišanu darbības un iedarbības saglabāšanās laikposmu, pēdējo reizi līdz 2019. gada 31. janvārim, drīzāk ir ļāvusi noprast, ka tā ir turpinājusi aktīvi rīkoties kā pārzinis Regulas 2016/679 4. panta 7. punkta izpratnē, lai nodrošinātu *Workday* pagaidu darbību, tostarp ar attiecīgajiem prasītāja personas datiem, noslēdzot turpmākus darba līgumus.
- 20 Ciktāl senāts šos un turpmākos apsvērumus pamato ar noteiktu Regulas 2016/679 tiesību normu interpretāciju, Tiesa tiek lūgta, ja šī interpretācija būtu kļūdaina, papildus atbildēm uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem sniegt attiecīgas norādes. Šajā sakarā būtiski ir arī ar konkrēto gadījumu saistīti norādījumi par datu nosūtīšanu un apstrādi grupas ietvaros.

2. Par pirmo jautājumu

- 21 Ar pirmo prejudiciālo jautājumu senāts vēlas noskaidrot, vai saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 88. panta 1. punktu pieņemta valsts tiesību norma, kā, piemēram, *BDSG* 26. panta 4. punkts, kurā ir paredzēts, ka ir pieļaujama darba ņēmēju personas datu, tostarp īpašu kategoriju personas datu, apstrāde darba attiecību nolūkos, pamatojoties uz koplīgumiem un ievērojot Regulas 2016/679 88. panta 2. punktu, (atbilstoši Savienības tiesībām) ir jāinterpretē tādējādi, ka vienmēr ir jāievēro arī citas Regulā 2016/679 noteiktās prasības, kā, piemēram, Regulas 2016/679 5. pants, 6. panta 1. punkts un 9. panta 1. un 2. punkts. Ar to nedalāmi ir saistīts jautājums par to, kas ir jāsaprot ar “konkrētākiem noteikumiem” Regulas 2016/679 88. panta 1. punkta izpratnē.
- 22 Tiesas atbilde uz šiem jautājumiem ir nepieciešama pamatlietas izspriešanai, lai senāts varētu izvērtēt datu apstrādes, kas paredzēta un veikta saskaņā ar līgumu par piekrišanu kā koplīgumu, likumīgu. Tas konkrēti attiecas uz līgumā par piekrišanu minētajiem datu ierakstiem (skat. iepriekš 4. punktu).
- 23 Ciktāl atbildētāja laikposmā no 2017. gada 24. aprīļa līdz 18. maijam papildus līgumā par piekrišanu noteiktajiem datu ierakstiem uz grupas mātesuzņēmuma tīmekļvietni ir nosūtījusi citus prasītāja personas datus (informāciju par algu, dzīvesvietas adresi, dzimšanas datumu, vecumu, ģimenes stāvokli, sociālā nodrošinājuma numuru un nodokļu maksātāja identifikācijas numuru), lai aizpildītu programmatūru *Workday*, senāts gan uzskata, ka tas jau neietilpa līgumā par piekrišanu un tādēļ tas ir jāizvērtē nevis saskaņā ar *BDSG* 26. panta 4. punktu, bet gan saskaņā ar *BDSG* 26. panta 1. punktu. Rezultātā šāda pārmērīga datu apstrāde jau arī tādēļ nebija nepieciešama *BDSG* 26. panta 1. punkta vai Regulas 2016/679 5. panta un 6. panta 1. punkta izpratnē, jo ir jāpieņem, ka līgumā par piekrišanu, ko ir noslēgusi arī atbildētāja, bija izsmeļoši uzskaitīti visu datu ieraksti, kas no tās viedokļa bija nepieciešami apgalvotajiem testēšanas mērķiem. Tomēr, senāta ieskatā, pamatlietas izspriešanai nav pietiekami, ka daļa datu apstrādes, kuru apstrādē prasītājs, tādējādi jau bez lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu ir vērtējama kā nelikumīga. Drīzāk, lai pieņemtu lēmumu pamatlietā, ir nepieciešams apstrīdēto datu apstrādi novērtēt kopumā, jo tas ietekmē vai var ietekmēt aizsargājošo tiesību normu pārkāpuma apjomu un iespējamās kompensācijas apmēru.
- 24 *BDSG* 26. panta 4. punktu, saskaņā ar kuru ir pieļaujama darbinieku personas datu, ieskaitot īpašu kategoriju personas datu, apstrāde darba attiecību nolūkā, pamatojoties uz koplīgumiem, turklāt ir jāievēro Regulas 2016/679 88. panta 2. punkts, atbilstoši tā formulējumam varētu saprast tādējādi, ka, izņemot Regulas 2016/679 88. panta 2. punkta prasības, nav jāievēro nekādas citas Regulas 2016/679 prasības. Šādā gadījumā datu apstrāde darba tiesiskajās attiecībās, kas faktiski būtu nelikumīga, jo neatbilst *BDSG* 26. panta 1. punktā, Regulas 2016/679 5. pantā, 6. panta 1. punktā vai 9. panta 1. punktā un 2. punktā noteiktajām prasībām par [apstrādes] nepieciešamību un attiecībā uz kuru arī nav datu subjekta piekrišanas, varētu būt pieļaujama vai pamatota tikai tāpēc, ka tā ir

- reglamentēta koplīgumā, kā šajā gadījumā – darba līgumā. Tādā gadījumā kā pamatlietā aplūkotais tas nozīmētu, ka tikai tāpēc vien, ka datu apstrāde ir regulamentēta koplīgumā, pretēji tam, kā tas būtu, ja tā būtu regulamentēta vispārīgā tiesību aktā, kā, piemēram, likumā, datu apstrādes nepieciešamība nebūtu jāpārbauda.
- 25 Senāts uzskata, ka 24. punktā izklāstītā *BDSG* 26. panta 4. punkta izpratne nebūtu saderīga ar Regulu 2016/679. Protams, nevar neņemt vērā, ka starp koplīguma, šajā gadījumā – darba līguma, pusēm ir lielāka praktiskā tuvība un ka varētu uzskatīt, ka parasti tās ir panākušas pienācīgu līdzsvaru starp pretrunīgajām interesēm. Tomēr Regulas 2016/679 88. panta 1. punktā ir noteikts, ka ar tiesību aktiem vai ar koplīgumiem dalībvalstis var paredzēt konkrētākus noteikumus, lai nodrošinātu tiesību un brīvību aizsardzību attiecībā uz darbinieku personas datu apstrādi saistībā ar nodarbinātību. Senāts uzskata, ka no tā tieši nevar secināt, ka gadījumā, ja reglamentēšana ir veikta, izmantojot koplīgumu, kā šajā gadījumā – izmantojot līgumu par piekrišanu, tad it īpaši Regulas 2016/679 5. pantā, 6. panta 1. punktā un 9. panta 1. punktā un 2. punktā ietvertajām prasībām par [apstrādes] nepieciešamību nav nozīmes. No senāta viedokļa koplīgumu nevar izmantot, lai atbrīvotos no to ievērošanas. Drīzāk būtu jāpieņem, ka attiecīgie “konkrētākie noteikumi” Regulas 2016/679 88. panta 1. punkta izpratnē – gan kā tiesību norma, gan kā koplīgums – vienmēr paredz arī citu Regulas 2016/679 prasību ievērošanu.
- 26 Senāts uzskata, ka pretējais neizriet arī no *BDSG* 26. panta 4. punktā ietvertās atsauces uz Regulas 2016/679 88. panta 2. punktu. Senāta ieskatā Regulas 2016/679 88. panta 2. punkts, saskaņā ar kuru minētie noteikumi, proti, noteikumi Regulas 2016/679 88. panta 1. punkta izpratnē, ietver piemērotus un konkrētus pasākumus nolūkā aizsargāt datu subjekta cilvēka cieņu, leģitīmas intereses un pamattiesības, jo īpaši attiecībā uz apstrādes pārredzamību, personas datu nosūtīšanu uzņēmumu grupas vai uzņēmējsabiedrību grupas, kas iesaistīta kopīgā saimnieciskā darbībā, ietvaros un uzraudzības sistēmām darba vietā, neatbrīvo no citu Regulas 2016/679 prasību ievērošanas.
- 27 Rezultātā tādēļ varētu argumentēt, ka tādu valsts tiesību normu gadījumā, kas ir pieņemtas Regulas 2016/679 88. panta 1. punkta izpratnē, vienmēr ir jāievēro arī citas Regulas 2016/679 prasības, kā, piemēram, Regulas 2016/679 5. pants, 6. panta 1. punkts un 9. panta 1. un 2. punkts, un ka tādi koplīguma kā līguma par piekrišanu noteikumi no tā nav atbrīvoti.
- 28 Pamatlietā tas nozīmētu, ka būtu jāpārbauda, vai prasītāja datu apstrāde *Workday* pagaidu darbībā “testēšanas nolūkos” var tikt uzskatīta par “nepieciešamu” *BDSG* 26. panta 1. punkta, kā arī Regulas 2016/679 5. panta un 6. panta 1. punkta izpratnē. Šajā ziņā senāts uzskata, ka reālu datu apstrāde “testēšanas nolūkos”, pat *Workday* pagaidu darbības ietvaros, nav *a priori* izslēgta, ciktāl tā saucamie “fiktīvie” testēšanas dati nav pietiekami, kas tomēr vēl būtu detalizēti jāpamato lietas dalībniekam, kuram šajā ziņā ir skaidrojumu sniegšanas un pierādīšanas pienākums. Turklāt apstrādes likumīgumu noteiktu Regulas 2016/679 6. panta 1. punkta b) apakšpunkts. Ja Tiesa, papildus atbildēm uz prejudiciālajiem

jautājumiem, šajā ziņā sniegtu ar konkrēto gadījumu saistītas norādes par Regulas 2016/679 6. panta 1. punkta b) apakšpunkta interpretāciju, tostarp par skaidrojumu sniegšanas un pierādīšanas pienākuma sadalījumu, tas tiktu atzinīgi novērtēts.

3. Par otro jautājumu

- 29 Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, ar otro prejudiciālo jautājumu senāts vēlas noskaidrot, vai tādu saskaņā ar Regulas 2016/679 88. panta 1. punktu pieņemtu valsts tiesību normu kā *BDSG* 26. panta 4. punkts drīkst interpretēt tādējādi, ka darba līguma pusēm, kurā tās var reglamentēt ar darbu un darbinieku pārstāvības tiesisko regulējumu saistītos jautājumus, kā arī formālos un materiālos nodarbinātības nosacījumus, izvērtējot datu apstrādes nepieciešamību Regulas 2016/679 5. panta, 6. panta 1. punkta un 9. panta 1. un 2. punkta izpratnē, ir rīcības brīvība, ko tiesā var pārbaudīt tikai ierobežotā apmērā.
- 30 Par labu tam varētu liecināt ne tikai iepriekš 25. punktā izklāstītā ideja par koplīgumu pušu praktisko tuvību. Tāpat arī iepriekš 25. punktā izklāstītais apsvērums, ka darba līguma puses parasti ir panākušas pienācīgu interešu līdzsvaru, varētu liecināt par labu tam, ka, izvērtējot datu apstrādes nepieciešamību, būtu jāatzīst darba līguma pušu rīcības brīvība, lai kā arī tā būtu izstrādāta. Tomēr senāts uzskata, ka šādas rīcības brīvības atzīšana ir stipri apšaubāma.
- 31 Ir taisnība, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru pasākumu, kas veikti koplīguma ceļā, raksturs atšķiras no to pasākumu rakstura, kurus dalībvalstis veikušas vienpusēji likumdošanas ceļā, jo sociālie partneri, īstenodami savas Hartas 28. pantā atzītās pamattiesības iesaistīties sarunās par koplīgumiem, ir parūpējušies par savu attiecīgo interešu līdzsvarošanu (Tiesas spriedumi, 2018. gada 19. septembris, *Bedi*, C-312/17, EU:C:2018:734, 68. punkts, un 2011. gada 8. septembris, *Hennigs* un *Mai*, C-297/10 un C-298/10, EU:C:2011:560, 66. punkts un tajā minētā judikatūra). Tomēr, senāta ieskatā, ir ļoti apšaubāmi, vai šie Tiesas apsvērumi attiecas arī uz tādu darba līgumu, kāds ir pamatlietā, jo darba līguma pusēm nav atļauti darba strīdi. Pat ja arī darba līgumus varētu uzskatīt par Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 28. pantā atzīto pamattiesību iesaistīties sarunās par koplīgumiem izpausmi, no tā, senāta ieskatā, neizrietētu darba līguma pušu rīcības brīvība, uz ko pārbaude tiesā attiektos tikai ierobežotā apmērā. Proti, no Tiesas judikatūras izriet, ka, ciktāl Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 28. pantā pasludinātās tiesības iesaistīties sarunās par koplīgumiem ietilpst Savienības tiesību normās, tās Savienības tiesību piemērošanas jomā ir jāizmanto atbilstoši šīm tiesībām (Tiesas spriedumi, 2018. gada 19. septembris, *Bedi*, C-312/17, EU:C:2018:734, 69. punkts, un 2011. gada 8. septembris, *Hennigs* un *Mai*, C-297/10 un C-298/10, EU:C:2011:560, 67. punkts un tajā minētā judikatūra). Tāpēc, veicot pasākumus, kuri ietilpst Savienības tiesību normu piemērošanas jomā, sociālajiem partneriem ir jārīkojas, ievērojot Savienības tiesības (attiecībā uz Direktīvu 2000/78/EK skat. Tiesas spriedumus, 2018. gada 19. septembris, *Bedi*, C-312/17, EU:C:2018:734, 70. punkts, 2013. gada 12.

decembris, *Hay*, C-267/12, EU:C:2013:823, 27. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2011. gada 8. septembris, *Hennigs* un *Mai*, C-297/10 un C-298/10, EU:C:2011:560, 68. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt saskaņā ar Tiesas judikatūru valsts tiesai, kurai savas kompetences ietvaros ir jāpiemēro Savienības tiesību normas, ir pienākums nodrošināt šo normu pilnīgu iedarbību, vajadzības gadījumā pēc savas ierosmes nepiemērojot jebkuru tām pretrunā esošu valsts tiesību normu, neprasot vai negaidot tās iepriekšēju atcelšanu likumdošanas ceļā vai izmantojot kādu citu konstitūcijā paredzētu metodi (skat. Tiesas spriedumus, 2003. gada 20. marts, *Kutz–Bauer*, C-187/00, EU:C:2003:168, 73. punkts un tajā minētā judikatūra, un 1991. gada 7. februāris, *Nimz*, C-184/89, EU:C:1991:50, 19. punkts un tajā minētā judikatūra). Saskaņā ar Tiesas judikatūru šie apsvērumi ir piemērojami arī gadījumā, ja Savienības tiesībām pretrunā esošs noteikums izriet no koplīguma. Proti, būtu nesaderīgi ar Savienības tiesību būtību, ja valsts tiesa, kuras jurisdikcijā ir piemērot šīs tiesības, brīdī, kad tā ir vēlējies tās piemērot, nevarētu veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai atceltu koplīguma vai attiecīgā gadījumā darba līguma noteikumus, kas varētu radīt šķērslī Savienības tiesību pilnīgai efektivitātei (skat. Tiesas spriedumus, 2003. gada 20. marts, *Kutz–Bauer*, C-187/00, EU:C:2003:168, 74. punkts, un 1991. gada 7. februāris, *Nimz*, C-184/89, EU:C:1991:50, 20. punkts). Senāta ieskatā daži aspekti norāda uz to, ka šī Tiesas judikatūra, kas ir pieņemta saistībā ar tādām direktīvām kā Direktīva 2000/78/EK, ir būtiska arī attiecībā uz Regulas 2016/679 prasībām.

4. Par trešo jautājumu

- 32 Tomēr, ja uz otro jautājumu būtu jāatbild apstiprinoši un, izvērtējot datu apstrādes nepieciešamību, piemēram, Regulas 2016/679 5. panta, 6. panta 1. punkta vai 9. panta 1. un 2. punkta izpratnē, koplīguma pusēm, šajā gadījumā – darba līguma pusēm, ir rīcības brīvība, ko tiesā var pārbaudīt tikai ierobežotā apmērā, tad senāts ar savu trešo prejudiciālo jautājumu vēlas noskaidrot, uz ko šādā gadījumā var attiecināt pārbaudi tiesā. Šis jautājums attiecas uz novērtēšanas kritērijiem, kurus Tiesa attiecīgā gadījumā uzskata par obligātiem.

5. Par ceturto jautājumu

- 33 Ar ceturto prejudiciālo jautājumu senāts vēlas noskaidrot, vai Regulas 2016/679 82. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka personām ir tiesības uz nemateriālā kaitējuma kompensāciju jau tad, ja viņu personas dati ir apstrādāti pretēji Regulas 2016/679 prasībām, vai arī prasījuma tiesībām uz nemateriālā kaitējuma kompensāciju papildus ir nepieciešams, lai datu subjekts pierādītu viņam nodarītu kaut cik vērā ņemamu nemateriālo kaitējumu.
- 34 Šajā ziņā, zinot par *Oberster Gerichtshof* [Augstākās tiesas] (Austrija) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-300/21 un atsaucoties uz paša lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-667/21, senāts uzskata, ka Regulas 2016/679 82. panta 1. punktā tiesības uz kompensāciju ir paredzētas tikai tām personām,

kuras pašas, pamatojoties uz vienas vai vairāku Regulas 2016/679 tiesību normu pārkāpumu, “viņu” personas datu apstrādes laikā (skat. Regulas 2016/679 2. apsvērumu) ir aizskartas viņu (subjektīvajās) tiesībās, tātad, kuras pašas ir cietušas no viena vai vairākiem Regulas 2016/679 pārkāpumiem. Turklāt senāts uzskata, ka likumīgās tiesības uz kompensāciju par nemateriālo kaitējumu saskaņā ar Regulas 2016/679 82. panta 1. punktu bez šāda Regulas 2016/679 pārkāpuma papildus neprasa, lai cietusī persona norādītu (papildu) viņai nodarītu nemateriālu kaitējumu. Tādējādi senāts uzskata, ka tai nav jāpierāda “vismaz vērā ņemam[as] tiesību pārkāpuma sek[as] vai ietekm[e]” (šajā ziņā tomēr skat. trešo prejudiciālo jautājumu, kas uzdots *Oberster Gerichtshof* [Austrija] lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-300/21). Senāts uzskata, ka attiecīgi jau tas, ka persona, pamatojoties uz vienas vai vairāku Regulas 2016/679 tiesību normu pārkāpumu, “viņas” personas datu apstrādes laikā (skat. Regulas 2016/679 2. apsvērumu) ir aizskarta viņas (subjektīvajās) tiesībās, rada kompensējamu nemateriālo kaitējumu (skat. jau senāta lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-667/21, 33. punkts). Senāta ieskatā, it īpaši nevar atstāt atsevišķu dalībvalstu tiesu ziņā izvērtēt, vai ir nodarīts saskaņā ar dažādajām valsts tiesību normām kompensējams nemateriālais kaitējums.

- 35 Tomēr, ja Tiesa uzskatītu, ka tas, ka persona, pamatojoties uz vienas vai vairāku Regulas 2016/679 tiesību normu pārkāpumu, “viņas” personas datu apstrādes laikā (skat. Regulas 2016/679 2. apsvērumu) ir aizskarta viņas (subjektīvajās) tiesībās, nav pietiekami, bet ka papildus ir nepieciešams, lai cietusī persona pierādītu (papildu), attiecīgā gadījumā kaut cik vērā ņemamu tai nodarītu nemateriālo kaitējumu, tad, lai senāts varētu pieņemt lēmumu pamatlietā, ir nepieciešams noskaidrot, kādi šajā ziņā ir noteicošie kritēriji.
- 36 Ja Tiesa uzskatītu, ka cietušajai personai ir jāpierāda (papildu) tai nodarītais nemateriālais kaitējums, pamatlietas izspriešanai it īpaši ir nepieciešams zināt, kādi kritēriji saskaņā ar Regulas 2016/679 82. panta 1. punktu ir noteicoši attiecībā uz kaitējuma esamību, cēloņsakarību un skaidrojumu sniegšanas un pierādīšanas pienākumu. Tādējādi turpmākajā tiesvedībā varētu rasties jautājums, vai jau tas, ka prasītāja personas dati pretēji Regulas 2016/679 prasībām tika izmantoti profila izveidošanai un/vai izmantošanai Regulas 2016/679 4. panta 4. punkta izpratnē, būtu uzskatāms par kaut cik vērā ņemamu kaitējumu, vai arī uzskatīt, ka pastāv šāds (papildu kaitējums) varētu tikai tad, ja šāds profils negatīvi ietekmētu prasītāju, piemēram, ja viņš profila “dēļ” nebūtu guvis panākumus darbinieku atlases procedūrā. Ar to ir saistīts jautājums, kam, ņemot vērā darbinieku faktiskās grūtības pamatoti pierādīt (papildu) kaitējumu, attiecībā uz kādiem apstākļiem ir skaidrojumu sniegšanas un pierādīšanas pienākums un kā šo skaidrojumu sniegšanas un pierādīšanas pienākumu var detalizēti izpildīt.

6. Par piekto jautājumu

- 37 Ar savu piekto prejudiciālo jautājumu, kas atbilst senāta lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-667/21 (35. un nākamie punkti) uzdotajam ceturtajam prejudiciālajam jautājumam, senāts vēlas noskaidrot, vai

Regulas 2016/679 82. panta 1. punktam papildus tā kompensējošajai funkcijai ir arī konkrēti vai vispārēji preventīvs raksturs un vai senātam tas ir jāņem vērā, saskaņā ar Regulas 2016/679 82. panta 1. punktu novērtējot kompensējamā nemateriālā kaitējuma apmēru, kas jāsedz pārzinim (vai apstrādātājam).

- 38 Saskaņā ar Regulas 2016/679 146. apsvērumu datu subjektiem būtu jāsaņem pilna un iedarbīga kompensācija par tiem nodarīto kaitējumu. Šajā ziņā senāts uzskata, ka, tiesai novērtējot kompensāciju par nemateriālo kaitējumu, ir jāņem vērā visi konkrētā gadījuma apstākļi, un ka ir jānodrošina no Regulas 2016/679 izrietošo tiesību faktiskā un efektīva tiesiskā aizsardzība. Tādēļ varētu būt svarīgi, ka, tāpat kā citās Savienības tiesību jomās, kompensācijas par nemateriālo kaitējumu apmērs atbilst tā Regulas 2016/679 pārkāpuma smagumam, par kuru ar to ir paredzēts sodīt, turklāt, iespējams, ir jānodrošina patiešām preventīva iedarbība – attiecīgā gadījumā ar konkrēti vai vispārēji preventīvu raksturu, tomēr vienlaikus būtu jāievēro vispārējais samērīguma princips (attiecībā uz citām Savienības tiesību jomām skat., piemēram, Tiesas spriedumus, 2021. gada 15. aprīlis, *Braathens Regional Aviation*, C-30/19, EU:C:2021:269, 38. punkts, un 2013. gada 25. aprīlis, *Asociatia ACCEPT*, C-81/12, EU:C:2013:275, 63. punkts).
- 39 Turklāt, nosakot kompensācijas par nemateriālo kaitējumu apmēru, papildus cita starpā iepriekšminētajam efektivitātes principam varētu būt jāņem vērā arī līdzvērtības princips. Šajā ziņā senāts gan uzskata, ka Regulas 2016/679 82. pantā nav atsauces uz Eiropas Savienības dalībvalstu tiesībām, un tas visā Savienībā ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi. Tomēr, ņemot vērā praksē, iespējams, atšķirīgā apmēra kompensācijas summas dalībvalstīs līdzīgās situācijās, nosakot kompensāciju par nemateriālo kaitējumu, var būt jāņem vērā līdzvērtīguma aspekti (šajā ziņā arī par dalībvalstu pilnvarām noteikt atbilstošus kritērijus valsts atbildībai par kaitējumu, kas privātpersonām nodarīts Savienības tiesību pārkāpumu rezultātā, skat. tostarp Tiesas spriedumus, 1996. gada 5. marts, *Brasserie du pêcheur* un *Factortame*, C-46/93 un C-48/93, EU:C:1996:79, 67. punkts, un 1991. gada 19. novembris, *Francovich* u.c., C-6/90 un C-9/90, EU:C:1991:428, 42. un 43. punkts).

7. Par sesto jautājumu

- 40 Ar sesto prejudiciālo jautājumu, kas atbilst senāta lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-667/21 (38. un nākamie punkti) uzdotajam piektajam prejudiciālajam jautājumam, senāts vēlas noskaidrot, vai, novērtējot kompensējamā nemateriālā kaitējuma apmēru saskaņā ar Regulas 2016/679 82. panta 1. punktu, nozīme ir pārziņa (vai apstrādātāja) vainas pakāpei. Šajā kontekstā it īpaši ir jājautā, vai pārziņa (vai apstrādātāja) vainas neesamību vai vieglu nolaidību drīkst ņemt vērā tam par labu.
- 41 Šis jautājums senātam rodas, it īpaši ņemot vērā Vācijas civiltiesības, kurās līdztekus no vainas neatkarīgiem atbildības iestāšanās gadījumiem pastāv arī no vainas atkarīgi atbildības iestāšanās gadījumi, turklāt vaina valsts vispārīgajās saistību tiesībās tiek apzīmēta kā “vainojamība”. Šajā ziņā *BGB* [Vācijas

Civilkodeksa] 276. panta 1. punkta pirmajā teikumā ir noteikts, ka parādnieks parasti atbild par nolūku vai nolaidību, ja vien nav paredzēta stingrāka vai maigāka atbildība. Ja tas pats attiektos uz Regulas 2016/679 82. panta 1. punktu, tad, lai iestātos atbildība, vienkāršam Regulas 2016/679 pārkāpumam būtu jāietver vēl kas, proti, subjektīva vainojamība, kas izriet no nolūka vai nolaidības. Senāts tomēr pieņem, ka pārziņa (vai apstrādātāja) atbildība saskaņā ar Regulas 2016/679 82. panta 1. punktu nav atkarīga no vainas, tātad, šajā tiesību normā pārkāpuma izdarītāja atbildība nekādā ziņā nav atkarīga no vainas esamības vai tās pierādīšanas (attiecībā uz citām Savienības tiesību jomām skat., piemēram, Tiesas spriedumus, 1997. gada 22. aprīlis, *Draehmpaehl*, C-180/95, EU:C:1997:208, 17. punkts, un 1990. gada 8. novembris, *Dekker*, C-177/88, EU:C:1990:383, 22. punkts). Kā norādīts 34. punktā, senāts pieņem, ka Regulas 2016/679 pārkāpums pats par sevi jau varētu būt pietiekams, lai būtu prasījuma tiesības saskaņā ar Regulas 2016/679 82. panta 1. punktu.

- 42 Visbeidzot, senāts uzskata, ka šajā ziņā no Regulas 2016/679 82. panta 3. punkta nevar izrietēt nekas cits. Tajā ietvertā norma, saskaņā ar kuru, pierādot atbildības neesamību par notikumu, ar ko nodarīts attiecīgais kaitējums, iestājas atbrīvojums no atbildības, senāta ieskatā neattiecas uz vainu “vainojamības” izpratnē. Regulas 2016/679 82. panta 3. punkts drīzāk attiecas tikai uz jautājumu par “ piedalīšanos” (“piedalījies” vai “nepiedalījies” izpratnē), piemēram, ārēji grūti pārskatāmos datu apstrādes līmeņos ar vairākiem iespējamiem dalībniekiem, vai uz jautājumu par autorību kauzalitātes izpratnē. Pēdējo minēto var pieņemt, piemēram, ja apstāklis, kas ir radījis atbildību, ir balstīts uz trešās personas nesankcionētu piekļuvi, kas ir bijusi veiksmīga, neskatoties uz visiem prasītajiem drošības pasākumiem.